

Bruksela, 14 lutego 2017 r.
(OR. en)

6128/1/17
REV 1

JAI 102
COPEN 37
GENVAL 10
EUROJUST 22
ENFOPOL 59
ENFOCUSTOM 31

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Nr poprz. dok.:	11501/16
Dotyczy:	Praktyczny przewodnik dla wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych

---

Delegacje otrzymują w załączeniu „Praktyczny przewodnik dla wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych”, przedstawiony przez sekretariat sieci JIT. Przewodnik ten został opracowany przez sieć JIT we współpracy z Eurojustem, Europolem i OLAF-em. Udoskonala on – w świetle nabytych praktycznych doświadczeń – poprzedni „Podręcznik dla wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych” i zawiera zaktualizowany wzór umowy o powołaniu JIT¹.

---

¹ Dz.U. L 18 z 19.1.2017, s. 1–9.

The Network of National Experts on Joint Investigation Teams

WSPÓLNE ZESPOŁY DOCHODZENIOWO-ŚLEDTCZE

Praktyczny przewodnik

Spis treści

1. Cel	4
2. Koncepcja zespołu JIT i ramy prawne	4
2.1. Definicja	4
2.2. Ramy prawne.....	5
3. Powołanie zespołu JIT	6
3.1. Dla jakich spraw powołuje się zespół JIT?	6
3.1.1. Właściwe sprawy.....	6
3.1.2. Względy praktyczne	7
3.2. Umowa o JIT	8
3.3. Struktura zespołu	8
3.3.1 Skład zespołu	8
3.3.2 Osoby uczestniczące w pracach zespołu	9
3.4. Informowanie Eurojustu o powołaniu zespołu JIT.....	9
4. Działanie zespołu JIT	9
4.1. Ramy prawne.....	9
4.2. Planowanie i koordynowanie działań operacyjnych	10
5. Zakończenie pracy zespołu JIT i ocena.....	11
ZAŁĄCZNIKI.....	12
Załącznik I – Często zadawane pytania	12
1. Jakie są najważniejsze praktyczne kroki w tworzeniu zespołu JIT?	12
2. Czy sprawy prowadzone przez zespół JIT wymagają więcej czasu i zasobów niż inne sprawy transgraniczne?	12
3. Czy zespół JIT to odpowiednie rozwiązanie w sprawach pilnych?	13
4. Czy w zespole JIT jedno z państw ma rolę wiodącą?.....	13
5. Czy udział Eurojustu lub Europolu w zespole JIT jest obowiązkowy? Co jest wymagane, by otrzymać finansowanie z UE? Czy inne podmioty mogą brać udział w zespole JIT?	14
6. Czy do utworzenia zespołu JIT wymagane jest, by we wszystkich biorących w nim udział państwach trwały postępowania przygotowawcze?.....	14
7. Czy każda ze stron umowy musi wyznaczyć szefa zespołu JIT?	15
8. Czy dla tego samego państwa można wyznaczyć kilku szefów?.....	15
9. Czy w działaniach zespołu JIT mogą uczestniczyć osoby nienależące do organów ścigania ani organów sądowych?.....	16
10. Jak przebiega wymiana informacji i dowodów w zespole JIT? Jak wymiana ta wpisuje się w postępowania krajowe?.....	16
11. Jak prowadzić wymianę informacji i dowodów zebranych przed utworzeniem zespołu JIT?	17
12. Jakie warunki muszą być spełnione, by dowody zebrane przez zespół JIT były dopuszczane przez sądy krajowe?.....	17
13. Jak wyjaśnić zasady ujawniania informacji wynikające z krajowych przepisów członków zespołu JIT?... ..	18
14. Jak dowody uzyskane w ramach wzajemnej pomocy prawnej przekazywane są członkom zespołu JIT?.. ..	18
15. Czy utworzenie zespołu JIT uniemożliwia korzystanie z innych instrumentów współpracy policyjnej i sądowej?	19

Załącznik II – Wsparcie zespołu JIT przez agencje i organy UE	20
1. Eurojust.....	20
1.1 Zadania i mandat	20
1.2 Uczestnictwo przedstawicieli krajowych Eurojustu w zespole JIT	21
1.3 Wsparcie zespołu JIT przez Eurojust	21
2. Europol	22
2.1. Zadania i struktura Europolu	22
2.2. Podstawa prawna uczestnictwa Europolu w zespole JIT	23
2.3. Wsparcie operacyjne Europolu dla zespołu JIT	23
3. OLAF	24
3.1. Zadania i mandat	24
3.2. Podstawa prawna uczestnictwa OLAF-u w zespole JIT	25
3.3. Wspieranie zespołu JIT przez OLAF	26
Załącznik III – Wzór umowy o JIT	28
Załącznik IV – Lista kontrolna do celów planowania i koordynacji działań operacyjnych	38
1. Zagadnienia ogólne.....	38
2. Ustalenia zależne od rodzaju przestępstwa	39

1. Cel

Niniejszy przewodnik powstał w celu zapewnienia specjalistom praktykom informacji, wskazówek i porad odnośnie do tworzenia wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych (określanych dalej skrótem „JIT”, z ang. *joint investigation teams*). Przewodnik został opracowany przez sieć JIT we współpracy z Eurojustem, Europolem i OLAF-em. Udoskonala on – w świetle nabytych praktycznych doświadczeń – poprzedni *Podręcznik dla wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych*.

Sieć JIT

Unijna sieć ekspertów krajowych ds. wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych (sieć JIT) została ustanowiona w roku 2005, aby promować wykorzystywanie takich zespołów przez specjalistów praktyków. Każde państwo członkowskie wyznaczyło jednego lub kilku ekspertów krajowych, którzy reprezentują oba aspekty JIT: aspekt sędziowski (sędziowie, prokuratorzy, ministerstwa sprawiedliwości), i aspekt ścigania (funkcjonariusze policji, ministerstwa spraw wewnętrznych). Na szczeblu krajowym eksperci ci występują w charakterze punktów kontaktowych, do których o poradę mogą się zgłaszać specjaliści praktycy chcący powołać zespół dochodzeniowo-śledczy. Jako członkowie sieci JIT wspomniani eksperci dysponują wiedzą fachową na temat działania tych zespołów w swoim państwie członkowskim i mają dostęp do informacji dotyczących praktycznej strony funkcjonowania zespołów JIT tworzonych wspólnie z innymi państwami członkowskimi. Sekretariat sieci JIT – wykonujący swe zadania w ramach Eurojustu od roku 2011 – promuje, wspiera i stymuluje działania sieci.

W razie konieczności skontaktowania się z ekspertem(-ami) JIT prosimy skorzystać z dostępnych kanałów krajowych (intranet, itp). Jeśli nie uda się znaleźć niezbędnych informacji, prosimy o przesłanie mejla pod adres: jitsnetworksecretariat@eurojust.europa.eu.

2. Koncepcja zespołu JIT i ramy prawne

2.1. Definicja

Wspólny zespół dochodzeniowo-śledczy jest narzędziem międzynarodowej współpracy opierającym się na umowie pomiędzy właściwymi organami – zarówno organami sądowymi (sędziowie, prokuratorzy, sędziowie śledczy itd.), jak i organami ścigania – dwóch lub większej liczby państw, ustanowionym na określony czas i w ściśle określonym celu, po to by prowadzić postępowania przygotowawcze w sprawach karnych w jednym z zaangażowanych państw lub w kilku z nich.

W porównaniu z tradycyjnymi formami współpracy policyjnej i wymiarów sprawiedliwości zespoły JIT mają wymierne zalety:

- zespoły JIT umożliwiają bezpośrednie gromadzenie i wymianę informacji i dowodów, bez konieczności wykorzystywania tradycyjnych kanałów wzajemnej pomocy prawnej. Informacje i dowody zebrane zgodnie z prawem państwa, w którym zespół prowadzi działania, mogą być wymieniane na podstawie (samej) umowy o JIT; oraz
- oddelegowani członkowie zespołu (tj. osoby pochodzące z państwa innego niż to, w którym zespół prowadzi działania) są uprawnieni do obecności i do uczestniczenia – w granicach przewidzianych prawem krajowym lub określonych przez szefa zespołu – w czynnościach postępowania przygotowawczego prowadzonych poza ich państwem pochodzenia.

Z tych właśnie względów zespoły JIT stanowią bardzo skuteczne i efektywne narzędzie współpracy, które ułatwia koordynowanie postępowania przygotowawczego i ścigania prowadzonego równoległe w kilku państwach.

2.2. Ramy prawne

Unijne ramy prawne pozwalające powoływać zespoły JIT w ramach współpracy kilku państw członkowskich sformułowano w art. 13 konwencji z 2000 r. o pomocy prawnej¹ oraz w decyzji ramowej z 2002 r. dotyczącej JIT². Do chwili obecnej wszystkie państwa członkowskie wdrożyły co najmniej jedną z tych podstaw prawnych.

O powołanie zespołu JIT nie można wystąpić w oparciu o europejski nakaz dochodzeniowy³.

Zespoły JIT mogą być natomiast powoływane na podstawie innych instrumentów międzynarodowych, w szczególności z właściwymi organami państw spoza Unii Europejskiej i pomiędzy takimi organami. Następujące instrumenty zawierają podstawę prawną dla powoływania zespołów JIT:

- Porozumienie między Unią Europejską a Republiką Islandii oraz Królestwem Norwegii w sprawie stosowania niektórych postanowień Konwencji z dnia 29 maja 2000 r. o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej oraz Protokołu z 2001 r. do konwencji⁴;
- art. 5 Porozumienia między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o wzajemnej pomocy prawnej⁵;
- art. 27 Konwencji o współpracy policyjnej w Europie Południowo-Wschodniej⁶ mającej zastosowanie w stosunkach pomiędzy kilkoma państwami członkowskimi (Austria, Bułgaria, Węgry, Rumunia, Słowenia) a państwami bałkańskimi (Albania, Bośnia i Hercegowina, była jugosłowiańska republika Macedonii, Mołdawia, Czarnogóra, Serbia);
- art. 20 Drugiego protokołu dodatkowego do Europejskiej konwencji o pomocy prawnej⁷;

---

¹ Konwencja o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej, Dz.U. C 197 z 12.7.2002, s. 1–23. [Dostęp tutaj](#).

² Decyzja ramowa Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych, Dz.U. L 162 z 20.6.2002, s. 1–13. [Dostęp tutaj](#).

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie europejskiego nakazu dochodzeniowego w sprawach karnych, Dz.U. L 130/1 z 1.5.2014, s. 1–36). [Dostęp tutaj](#).

⁴ Dz.U. L 26 z 29.1.2004, s. 3–9.

⁵ Dz.U. L 181 z 19.7.2003, s. 34–42.

⁶ Rejestracja w Sekretariacie ONZ: Albania, 3 czerwca 2009 r., nr 46240; zob. <http://www.pccseesecretariat.si/>.

⁷ CETS nr 182; zob. [see http://www.conventions.coe.int/?lg=fr](http://www.conventions.coe.int/?lg=fr).

- art. 9 Konwencji Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi⁸;
- art. 19 Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej⁹;
- art. 49 Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji¹⁰;
- umowy dwustronne zawarte między zaangażowanymi państwami.

Nie wszystkie z powyższych instrumentów mają zastosowanie w stosunkach między tymi samymi państwami. Dlatego też w przypadku zespołów JIT z udziałem państw spoza UE w umowie o powołaniu JIT konieczne może być odwołanie się do kilku z tych podstaw prawnych. Ponadto treść przepisów dotyczących JIT może być w poszczególnych instrumentach różna, dlatego zasadne może okazać się dodanie do umowy o powołaniu JIT ustaleń szczegółowych, uzupełniających dany instrument.

W celu uzyskania obrazu konkretnych wyzwań wiążących się z zespołami JIT, w których uczestniczą państwa spoza UE, a także możliwych rozwiązań, można się zapoznać z konkluzjami z 10. dorocznego posiedzenia ekspertów ds. JIT.

3. Powołanie zespołu JIT

Unijni specjaliści praktycy, którzy chcą powołać zespół JIT, mogą bezpośrednio skorzystać z porad i wskazówek eksperta. W tym celu powinni się skontaktować z ekspertem krajowym (ekspertami krajowymi) ds. JIT wyznaczonym(-i) w ich państwie członkowskim. Mogą również zwrócić się do Eurojustu lub Europolu o pomoc w stwierdzeniu, czy w danej sprawie powołanie JIT byłoby korzystne i jakie działania prawne i praktyczne należałoby podjąć, aby taki zespół powołać¹¹.

3.1. Dla jakich spraw powołuje się zespół JIT?

3.1.1. Właściwe sprawy

Instrumenty UE podają dwie konkretne sytuacje, w których można ustanowić zespół JIT:

- ***trudne transgraniczne postępowania przygotowawcze***: zespół JIT można powołać w przypadku, gdy „śledztwa w sprawach przestępstw prowadzone w państwie członkowskim wymagają dokonywania trudnych i wymagających działań śledczych mających powiązania z innymi państwami członkowskimi”;
- ***powiązane ze sobą postępowania przygotowawcze wymagające skoordynowania***: zespół JIT można powołać w przypadku, gdy „niektóre z państw członkowskich prowadzą śledztwa w sprawach przestępstw, których okoliczności stwarzają konieczność skoordynowanych i jednomyślnych działań w zaangażowanych w nie państwach.”

Podobne postanowienia można znaleźć w kilku innych instrumentach, o których mowa powyżej (Konwencja o współpracy policyjnej w Europie Południowo-Wschodniej, protokół Rady Europy).

⁸ Zbiór traktatów ONZ, tom 1582, s. 95; zob.

<http://www.unodc.org/unodc/en/commissions/CND/conventions.html>.

⁹ Zbiór traktatów ONZ, tom 2225, s. 209; zob. <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CTOC/index.html>.

¹⁰ Zbiór traktatów ONZ, tom 2349, s. 41; zob.

<http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/index.html#UNCACfulltext>.

¹¹ Więcej informacji na temat wsparcia operacyjnego zapewnianego przez Eurojust i Europol przedstawiamy w załącznikach.

3.1.2. Względy praktyczne

Niezależnie od wymogów prawnych, przy dokonywaniu oceny, czy należy powołać JIT, bierze się pod uwagę także względy praktyczne. Oto kilka z nich:

- złożoność i wyrafinowanie sieci/działalności przestępczej, w sprawie której prowadzone jest postępowanie przygotowawcze,
- liczba i stopień skomplikowania czynności w ramach postępowania przygotowawczego, które mają zostać przeprowadzone w zaangażowanych państwach, oraz
- stopień powiązania ze sobą postępowań w poszczególnych zaangażowanych państwach.

W znacznej większości spraw, dla których ustanawia się zespół JIT, w danych państwach już toczą się równoległe postępowania przygotowawcze. Jednak – gdy rozważa się powołanie JIT – nie zawsze wszystkie te państwa już prowadzą postępowanie (czasem wszczęło je tylko jedno państwo lub kilka z nich). W takich sytuacjach pierwszym krokiem jest często doprowadzenie do wszczęcia krajowych postępowań przygotowawczych we wszystkich odnośnych państwach.

W przypadku gdy postępowania przygotowawcze już się toczą, pewne znaczenie może mieć *etap, na którym postępowania krajowe się znajdują*. Mianowicie organy krajowe mogą być bardziej skłonne do włączenia się w prace JIT, jeżeli prowadzone przez nie postępowanie przygotowawcze jest ciągle na etapie wstępnym i postępowania prowadzone w innych krajach znajdują się na podobnym etapie.

Jeżeli dana sprawa wykazuje powiązania łączące więcej niż dwa państwa, pod uwagę brany jest również *stopień, w jakim sprawa dotyczy każdego z nich*. Wtedy w ramach pierwszego kroku uzgadnia się czasem, że zespół JIT nie będzie obejmować wszystkich odnośnych państw, ale tylko te, które są najbardziej zainteresowane, zaś z pozostałymi współpraca będzie prowadzona w ramach wzajemnej pomocy prawnej.

Jeżeli na późniejszym etapie do zespołu zechcą dołączyć inne państwa (jedno lub kilka), zawsze będzie można zmienić pierwotną umowę.

Z uwagi na powyższe zaleca się, by organy ścigania i organy sądowe z państw rozważających powołanie zespołu JIT spotkały się *jak najwcześniej* – przed przygotowaniem formalnego wniosku i sporządzeniem umowy – w celu omówienia tych kwestii.

Eurojust i Europol mogą odegrać kluczową rolę w tym względzie, gdyż w trakcie posiedzeń operacyjnych lub koordynacyjnych umożliwią one organom krajowym:

- uzyskanie pełniejszego obrazu sprawy w ujęciu międzynarodowym;
- przedyskutowanie celowości i trybu wszczęcia równoległych postępowań przygotowawczych z myślą o powołaniu JIT, oraz
- doprecyzowanie krajowych wymogów dotyczących przedłożenia formalnego wniosku o powołanie JIT (co w niektórych państwach jest warunkiem powołania takiego zespołu)¹².

---

¹² Zob. art. 13 ust. 2 konwencji UE o pomocy prawnej z 2000 r. W praktyce rzadko wymaga się złożenia formalnego wniosku. Szczegółowe informacje na temat krajowych przepisów wykonawczych – w tym odnośnie do tej kwestii – można znaleźć na platformie internetowej JIT (*JITs restricted area*), którą zarządza sekretariat sieci JIT i do której unijne organy sądowe i organy ścigania mogą uzyskać dostęp. W celu złożenia wniosku o taki dostęp należy przesłać mejl pod adres: jitsnetworksecretariat@eurojust.europa.eu.

3.2. Umowa o JIT

W celu ułatwienia powoływania zespołów JIT opracowano specjalny wzór umowy¹³. Wzór ten można pobrać we wszystkich językach urzędowych, w formacie do edycji, ze stron internetowych Eurojustu i Europolu.

Wzór umowy o JIT stanowi wspólny *niewiążący punkt odniesienia*, który specjaliści praktycy mogą dopasowywać do konkretnych potrzeb danej sprawy. Dlatego też standardowe postanowienia są czasami przeformułowywane tak, by oddawały wymogi prawa krajowego lub ustalenia poczynione doraźnie. We wzorze zamieszczono także przydatny *wykaz*. Obejmuje on większość kwestii, które należy uregulować po to, by zespół JIT mógł prowadzić swoje działania w sposób bezpieczny.

W praktyce unijny wzór jest wykorzystywany do powoływania znacznej większości zespołów JIT między państwami członkowskimi UE. Ponadto wzór ten okazał się wystarczająco elastyczny, by służyć jako postawa do dyskusji z państwami spoza UE – przy czym jest on wtedy zmieniany stosownie do odpowiednich podstaw prawnych. Niektóre państwa członkowskie opracowały również dwustronne wzory umów, dzięki którym można z góry przewidzieć pewne problemy w danym kontekście i przyspieszyć dyskusje na temat treści umowy o JIT.

Po tym jak porozumienie w sprawie ustanowienia zespołu JIT zostanie zasadniczo osiągnięte, Eurojust może służyć pomocą przy redagowaniu umowy i przy omawianiu – za pośrednictwem przedstawicieli krajowych zaangażowanych państw członkowskich – tych klauzul, o które umowę należy uzupełnić lub od których należy odejść. W tym względzie najlepszym stosowanym rozwiązaniem jest przygotowanie umowy zgodnie ze wzorem we wspólnym języku roboczym, a następnie przetłumaczenie jej na języki urzędowe zaangażowanych państw członkowskich dopiero wtedy, gdy partnerzy uzgodnią treść całego dokumentu.

W czasie istnienia zespołu JIT pierwotna umowa będzie mogła zostać zmieniona za porozumieniem stron w przypadku, gdy potrzeba będzie zmiany jej treści (np. gdy pojawią się zmiany dotyczące badanych przestępstw, zaangażuje się kolejna, nowa strona, zmieni się skład zespołu lub jego cele czy też przedłuży się czas jego funkcjonowania).

3.3. Struktura zespołu

3.3.1 Skład zespołu

Każda ze stron umowy o JIT wyznacza następujące osoby:

- szefa(-ów), odpowiadającego w szczególności za nadzorowanie działań zespołu JIT wtedy, gdy zespół prowadzi je na terytorium danego państwa członkowskiego. Przepisy krajowe zazwyczaj określają, które organy są organami właściwymi do ustanowienia zespołu JIT (w stosownych przypadkach za upoważnieniem) i przedstawiciel którego organu jest właściwy do tego, by pełnić rolę szefa JIT;¹⁴
- członków zespołu – w większości przypadków są to przedstawiciele organów ścigania – którzy będą prowadzić czynności w ramach postępowania przygotowawczego lub działania operacyjne. Gdy wyznaczeni członkowie są obecni przy prowadzeniu postępowania przygotowawczego poza swoim państwem pochodzenia i uczestniczą w takim postępowaniu, uzyskują oni status „członków oddelegowanych”.

Zespół JIT może zostać ustanowiony pomiędzy właściwymi organami co najmniej dwóch państw. W praktyce JIT jest nierzadko powoływany przez większą liczbę partnerów, co może uzasadniać potrzebę przyjęcia ustaleń szczegółowych dla ułatwienia wymiany informacji i dowodów.

¹³ Rezolucja Rady w sprawie wzoru umowy o powołaniu wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego (zespołu JIT), Dz.U. C 18 z 19.1.2017, s. 1–9.

¹⁴ Szczegółowe informacje na temat przepisów krajowych w tej kwestii można znaleźć na platformie JIT (*JIT's restricted area*).

3.3.2 Osoby uczestniczące w pracach zespołu

Mające zastosowanie instrumenty prawne przewidują nie tylko uczestnictwo stron, lecz także fakultatywne uczestnictwo „funkcjonariuszy (innych) organów”; obejmuje to organy UE, przedstawiciele krajowych Eurojustu zgodnie z art. 9f decyzji w sprawie Eurojustu, pracowników Europolu zgodnie z art. 6 decyzji o Europolu oraz pracowników OLAF-u.

Szczegóły udziału Eurojustu, Europolu i OLAF-u są zazwyczaj ujęte w specjalnym dodatku do umowy, którego wzór można znaleźć we wzorze umowy o JIT.

3.4. Informowanie Eurojustu o powołaniu zespołu JIT

Zgodnie z art. 13 ust. 5 decyzji w sprawie Eurojustu¹⁵ przedstawiciel krajowy Eurojustu z każdego zaangażowanego państwa członkowskiego powinien zostać poinformowany przez właściwe organy krajowe swojego państwa o powołaniu zespołu JIT, nawet jeśli nie ma on statusu osoby uczestniczącej.

4. Działanie zespołu JIT

4.1. Ramy prawne

W myśl mających zastosowanie instrumentów prawnych operacje zespołu JIT podlegają następującym zasadom:

- działania JIT są prowadzone zgodnie z prawem państwa, na terytorium którego zespół ten działa („państwo operacji”), i pod kierownictwem szefa wyznaczonego przez to państwo;
- członkowie oddelegowani są uprawnieni do obecności przy czynnościach prowadzonych w ramach postępowania przygotowawczego, chyba że szef zespołu w państwie operacji z przyczyn szczególnych postanowi inaczej;
- członkom oddelegowanym szef zespołu może powierzyć zadanie przeprowadzenia czynności w ramach postępowania przygotowawczego – za zgodą państwa operacji i państwa, które ich oddelegowało;
- członkowie oddelegowani są uprawnieni do dzielenia się z zespołem informacjami dostępnymi w państwie, które ich oddelegowało. W razie potrzeby mogą się zwrócić do właściwych organów swojego państwa o przeprowadzenie czynności w ramach postępowania przygotowawczego zgodnie z warunkami przewidzianymi w ich prawie krajowym dla spraw krajowych;

---

¹⁵ Decyzja Rady 2002/187/WSiSW w sprawie Eurojustu zmieniona decyzją Rady 2009/426/WSiSW.

Wykorzystanie informacji wymienianych w ramach JIT (których nie można było uzyskać w inny sposób) ogranicza zasada specjalności: informacje takie mogą zasadniczo być wykorzystywane (wyłącznie) do celów, dla których powołano zespół. Zespół może jednak uzgodnić, np. w umowie o JIT, że informacje te można wykorzystywać w szerszym zakresie¹⁶.

Przy wykonywaniu swoich obowiązków na terytorium państwa operacji członkowie oddelegowani są uznawani – w odniesieniu do przestępstw popełnionych przeciwko nim lub przez nich – za funkcjonariuszy tego państwa¹⁷.

Dzięki takim rozwiązaniom zespoły JIT są w praktyce wykorzystywane na różnorakie sposoby. Dowodzi to ich elastyczności jako narzędzia, które można dostosowywać do konkretnych potrzeb danej sprawy. Na przykład w dużej liczbie spraw postępowania przygotowawcze prowadzone są najpierw równolegle przez poszczególne zaangażowane państwa, a zebrane dowody są następnie co jakiś czas wzajemnie sobie przez nie przekazywane. Na kolejnym etapie każde z państw oddelegowuje członków JIT do wsparcia skoordynowanej fazy operacyjnej.

4.2. Planowanie i koordynowanie działań operacyjnych

Aby zespoły JIT mogły osiągnąć swoje cele, niezbędne jest skuteczne koordynowanie postępowań krajowych i planowanie kolejnych kroków w ramach postępowania przygotowawczego i ścigania. Dzięki koordynowaniu i planowaniu łatwiejsze jest również składanie wniosków o wsparcie finansowe, które opierają się na szacowanych kosztach planowanych działań operacyjnych.

Dlatego też specjaliści praktycy uznali, że te kwestie praktyczne należy uzgadniać w ramach zespołu i że będą one przedmiotem ustaleń szczegółowych. Opracowano listę kontrolną pomagającą w razie potrzeby ująć poczynione ustalenia w specjalnym dokumencie (tzw. planie działania operacyjnego).

W praktyce jednak zaobserwowano, że wyraźnie preferowane jest stosowanie rozwiązań mniej formalnych. Do celów planowania wykorzystuje się okresowe spotkania, zwłaszcza te, które uzyskują wsparcie Eurojustu i Europolu. Poczynione w ich trakcie ustalenia przedstawia się w protokołach takich posiedzeń.

Niezależnie od preferowanej formuły zaleca się, by omawiać oraz w miarę możliwości rejestrować te praktyczne ustalenia dotyczące działań operacyjnych zespołu, które nie zostały ujęte w umowie o JIT. W tym celu specjaliści praktycy są proszeni o zapoznanie się z załącznikiem IV do niniejszego przewodnika. Podano w nim wykaz kwestii, które są w tym kontekście istotne.

W innych załącznikach do niniejszego podręcznika można znaleźć również więcej informacji na temat wsparcia, którego w fazie operacyjnej udzielają Eurojust, Europol i OLAF.

---

¹⁶ Art. 13 ust. 10 konwencji UE o pomocy prawnej pozwala również, by informacje wymieniane w ramach JIT były wyjątkowo (bez uprzedniej zgody państwa, w którym informacje te stały się dostępne) wykorzystywane do zapobieżenia bezpośredniemu i poważnemu zagrożeniu dla bezpieczeństwa publicznego, jeśli w następstwie zostanie wszczęte postępowanie karne.

¹⁷ Zob. art. 15 konwencji UE o pomocy prawnej. Szczegółowe przepisy dotyczące odpowiedzialności cywilnej można znaleźć w art. 16 konwencji.

5. Zakończenie pracy zespołu JIT i ocena

Zespół JIT jest powoływany na określony czas. Czas ten można w razie potrzeby przedłużyć – stosownie do tego, co uzgodnią partnerzy. Aby zapewnić ciągłość ram współpracy, zaleca się partnerom przeprowadzenie w odpowiednim czasie konsultacji co do ewentualnego przedłużenia czasu działania zespołu i skoordynowanie tej kwestii. W miarę możliwości należy unikać podejmowania jednostronnych decyzji o opuszczeniu funkcjonującego JIT.

Ze szczególną uwagą należy potraktować sytuacje, w których ze względu na różne ramy czasowe właściwe organy jednego państwa muszą w pewnym momencie zakończyć swoje postępowanie przygotowawcze – a zatem zaprzestać uczestnictwa w pracach zespołu – choć inni partnerzy nadal widzą potrzebę dalszej współpracy. Praktyka pokazuje, że taką ewentualność należy z góry przewidzieć i w razie konieczności poszukać doraźnych rozwiązań.

Może również zająć potrzeba, by najpóźniej przed samym zakończeniem pracy zespołu JIT¹⁸ rozważyć w gronie partnerów JIT uregulowanie kwestii jurysdykcji i związanych z tym działań praktycznych (np. rewizja zakresu poszczególnych postępowań, wspólne sprawowanie lub ewentualne przekazanie jurysdykcji itd.). Poczynione ustalenia mogą jednak zostać wdrożone już po rozwiązaniu zespołu.

Kluczowe znaczenie dla poszerzania wiedzy i usprawniania narzędzia, jakim jest zespół JIT, ma przeprowadzenie oceny pracy zespołu przez zaangażowane podmioty. Aby specjalistom praktykom taką ocenę ułatwić, opracowano specjalny formularz. Specjaliści praktycy są zachęceni do przeprowadzenia oceny wspólnie – najlepiej na specjalnym spotkaniu – przed samym zakończeniem działania JIT. Ocena taka jest wymagana w przypadku zespołu JIT, który uzyskał wsparcie finansowe ze strony Eurojustu. Szczegółowe informacje i wskazówki na temat oceny JIT i wsparcia, na które mogą liczyć specjaliści praktycy, są przedstawione tutaj.

---

¹⁸ Kwestia ta może wymagać rozważania już na wcześniejszym etapie, gdyż może wpływać na prowadzenie postępowania przygotowawczego i na fazę operacyjną (np. wykonanie europejskich nakazów aresztowania).

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik I - Często zadawane pytania

1. Jakie są najważniejsze praktyczne kroki w tworzeniu zespołu JIT?

Aby utworzyć zespół JIT, właściwe organy zainteresowanych państw muszą po pierwsze stwierdzić, że mają wspólny cel i interes w utworzeniu takiej struktury współpracy. Dlatego muszą najpierw ustalić i potwierdzić istnienie powiązań między postępowaniami przygotowawczymi prowadzonymi w tych państwach. W większości przypadków osiąga się to za pomocą wymiany i analizy informacji przez krajowe organy ścigania, ewentualnie przy pomocy Europolu.

Następnie w sprawie utworzenia zespołu JIT muszą się porozumieć organy, które w zainteresowanych państwach są właściwe do podjęcia decyzji w tej sprawie. Specjaliści praktycy mogą znaleźć przegląd krajowych przepisów w tym zakresie na platformie JIT (*JITs restricted area*). W większości państw członkowskich decyzja taka wymaga udziału organów prokuratorskich lub sądowych (czasami potrzebne jest uprzednie upoważnienie ze strony organu centralnego). Przed podjęciem decyzji może być konieczne przesłanie oficjalnego wniosku o utworzenie zespołu JIT, lecz w praktyce rzadko się to zdarza.

Gdy utworzenie JIT zostanie uznane za właściwą formę współpracy, można rozpocząć sporządzanie umowy, często przy pomocy Eurojustu. Należy przy tym dołożyć wszelkich starań, by szybko zakończyć ten proces i nie opóźniać postępowań przygotowawczych ani nie tracić dynamiki. Aby ułatwić rozmowy, należy zwłaszcza zadbać o zwięzłość tekstu umowy, omijając – na ile to możliwe – wszelkie zbędne detale (np. szczegółowe opisy spraw w sekcji „Cele”).

Zob. także sekcja 3.1 i 3.2 przewodnika.

2. Czy sprawy prowadzone przez zespół JIT wymagają więcej czasu i zasobów niż inne sprawy transgraniczne?

Zespoły JIT wykorzystywane są w skomplikowanych postępowaniach transgranicznych, które już z racji swojego charakteru wymagają odpowiednich nakładów czasu i zasobów na szczeblu krajowym. Jak wspomniano powyżej (pytanie 1), sporządzenie umowy powinno się zakończyć jak najszybciej, by nie opóźniać działań.

Brak jest doniesień o tym, by postępowania przygotowawcze prowadzone przez zespół JIT trwały dłużej niż w przypadku innych spraw transgranicznych, uważa się natomiast, że elastyczność działania JIT przyspiesza postępowania. Nie ma również informacji o tym, by zespoły JIT wymagały większych zasobów finansowych czy kadrowych niż inne sprawy transgraniczne.

Dodatkowy koszt mogą powodować posiedzenia operacyjne oraz udział w JIT oddelegowanych członków (podróż i zakwaterowanie). O pomoc w pokryciu tych kosztów można zwracać się do Eurojustu lub Europolu (zob. załącznik II poniżej).

Zob. także sekcja 4.1 przewodnika.

3. Czy zespół JIT to odpowiednie rozwiązanie w sprawach pilnych?

Od momentu utworzenia zespół JIT oferuje elastyczne ramy działania, umożliwiając bieżącą współpracę właściwych organów i ułatwiając przeprowadzanie pilnych operacji, takich jak: przesyłki niejawnie nadzorowane, operacje symultanicznie koordynowane oraz postępowania przygotowawcze w sprawie poważnych incydentów międzynarodowych.

Gdy pilne działania (np. zatrzymania lub przesyłki niejawnie nadzorowane, których nie można przełożyć na później) są niezbędne przed utworzeniem JIT, można zawsze rozważyć rozpoczęcie współpracy za pomocą innych kanałów (wymiana informacji między policją lub wzajemna pomoc prawna) i utworzenie JIT na późniejszym etapie.

Zob. także sekcja 3.1, 3.2 i 4.2 przewodnika.

4. Czy w zespole JIT jedno z państw ma rolę wiodącą?

Zespoły JIT powstają i działają na podstawie porozumienia między organami krajowymi. Współpraca odbywa się na zasadzie równorzędności, co oznacza, że nie ingeruje w wykonywanie uprawnień organów ścigania ani organów sądowych według prawa krajowego.

W praktyce strony mogą uzgodnić, że jedna z nich, np. państwo najbardziej dotknięte w danej sprawie lub mające największą wiedzę o działalności zorganizowanej grupy przestępczej, przejmuje większą inicjatywę lub de facto organizuje współpracę organów krajowych. Uzgodnienie takie może być przydatne do zapewnienia odpowiedniej koordynacji działań JIT przy pełnym poszanowaniu uprawnień organów krajowych.

Zob. także sekcja 3.3 przewodnika.

5. Czy udział Eurojustu lub Europolu w zespole JIT jest obowiązkowy? Co jest wymagane, by otrzymać finansowanie z UE? Czy inne podmioty mogą brać udział w zespole JIT?

Udział Eurojustu lub Europolu w zespole JIT nie jest obowiązkowy. Krajowe organy decydują, czy chcą skorzystać z ich wsparcia (przeгляд rodzajów wsparcia znajduje się w załączniku II).

Aby JIT kwalifikował się do otrzymywania finansowania z Eurojustu, do uczestnictwa w działaniach zespołu muszą zostać zaproszeni krajowi członkowie Eurojustu z państw tworzących JIT. O spełnieniu tego warunku świadczy zaznaczenie odpowiedniego pola w formularzu wniosku. Zasadniczo zaproszenie to powinno zostać odnotowane w konkretnych dokumentach (np. w załączniku do umowy o JIT dotyczącym roli uczestników, w odnośnej klauzuli w samej umowie lub wśród informacji przekazanych Eurojustowi zgodnie z art. 13 ust. 5 decyzji o Eurojuście itp.).

Mające zastosowanie instrumenty unijne i międzynarodowe mówią też ogólnie o uczestnictwie w JIT „innych podmiotów”. Jak dotychczas, jedynym takim podmiotem biorącym udział w działaniach JIT, poza Eurojustem i Europolem, był OLAF.

Zob. także sekcja 3.3.2 i 3.4 przewodnika.

6. Czy do utworzenia zespołu JIT wymagane jest, by we wszystkich biorących w nim udział państwach trwały postępowania przygotowawcze?

Unijne instrumenty nie zawierają wyraźnego wymogu, by w momencie utworzenia JIT we wszystkich państwach biorących w nim udział trwały już postępowania przygotowawcze .

Z dwóch sytuacji, o których mowa w podsekcji 3.1.1, tylko w jednej (powiązane ze sobą postępowania przygotowawcze wymagające skoordynowania) wyraźnie mówi się o trwających równoległe postępowaniach, natomiast w drugiej (trudne transgraniczne postępowania przygotowawcze) wystarczającą wydaje się istnienie postępowania przygotowawczego w jednym z państw. Ponadto z analizy przepisów wykonawczych wynika, że w niektórych państwach członkowskich rozpoczęcie własnego postępowania przygotowawczego nie jest warunkiem utworzenia JIT¹⁹.

Niemniej w przeważającej większości przypadków w momencie tworzenia JIT prowadzone są już równoległe postępowania przygotowawcze.

Zob. także sekcja 3.3 przewodnika.

---

¹⁹ Szczegółowe informacje na temat krajowych przepisów wykonawczych – w tym także na wyżej omawiany temat – można znaleźć na platformie JIT (*JITs restricted area*).

7. Czy każda ze stron umowy musi wyznaczyć szefa zespołu JIT?

Istniejące instrumenty dotyczące JIT nie precyzują, czy każda ze stron umowy musi wyznaczyć szefa zespołu. Wspominają jednak, że „na czele zespołu stoi przedstawiciel właściwego uczestniczącego w śledztwie organu państwa członkowskiego, na terytorium którego zespół prowadzi działania”, co może oznaczać, że należy wyznaczyć co najmniej jednego szefa w każdym państwie, w którym zespół prowadzi działania. W przeważającej większości przypadków tak się właśnie dzieje.

Zob. także podsekcja 3.3.1 przewodnika.

8. Czy dla tego samego państwa można wyznaczyć kilku szefów?

Istniejące instrumenty dotyczące JIT nie precyzują, czy każda ze stron musi wyznaczyć tylko jednego szefa.

W praktyce w państwach członkowskich, w których w tej samej sprawie udział biorą zarówno sędzia śledczy, jak i prokurator, możliwe jest wyznaczenie dwóch szefów JIT.

Problem może pojawić się wtedy, gdy przestępstwa, w sprawie których JIT prowadzi postępowanie, są przedmiotem różnych powiązanych postępowań prowadzonych w tym samym państwie przez różne organy. Sytuacja taka może wpłynąć na sprawność działania zespołu, jeśli organy te nie mają takich samych poglądów na sprawę. Zatem ilekroć to możliwe, należy zapewnić koordynację (powiązanych) postępowań na szczeblu krajowym przed utworzeniem JIT, tak aby dla każdego państwa uczestniczącego można było mianować tylko jednego szefa.

Zob. także podsekcja 3.3.1 przewodnika.

9. Czy w działaniach zespołu JIT mogą uczestniczyć osoby nienależące do organów ścigania ani organów sądowych?

Tak jak w przypadku innych postępowań, osoby nienależące do organów ścigania ani organów sądowych (np. biegli sądowi lub organizacje pozarządowe, w szczególności jeśli chodzi o wspieranie ofiar) mogą pomóc w rozwiązaniu sprawy. Jeśli planuje się udział takich osób w JIT, korzystne jest omówienie tej kwestii przez partnerów przy tworzeniu zespołu.

Szef z państwa, w którym zespół prowadzi działania, może powierzać takim członkom wykonywanie czynności w ramach postępowania przygotowawczego. Z tego powodu w praktyce członkami JIT są funkcjonariusze lub urzędnicy mogący wykonywać takie czynności w państwie, które ich oddelegowało.

Zob. także podsekcja 3.3.1 przewodnika.

10. Jak przebiega wymiana informacji i dowodów w zespole JIT? Jak wymiana ta wpisuje się w postępowania krajowe?

Instrumenty unijne i międzynarodowe regulują przede wszystkim dostęp do informacji i dowodów zebranych przez zespół oraz ich wykorzystanie przez jego członków, ale nie wymianę takich informacji lub dowodów. Szefowie i członkowie JIT muszą więc stosować przepisy krajowe i zwyczajowe praktyki.

Z doświadczenia wynika, że specjaliści praktycy zdecydowanie wolą nieformalne kanały komunikacji. Jeśli chodzi o ochronę i bezpieczeństwo danych, można doradzić wykorzystanie narzędzia SIENA²⁰ lub specjalnego sprzętu i bezpiecznej poczty elektronicznej udostępnianych przez Eurojust w ramach programu finansowania JIT. Ponadto, partnerzy JIT powinni zająć się kwestią ochrony danych osobowych, uwzględniając mające zastosowanie ramy prawne UE²¹.

Zob. także sekcja 4 przewodnika.

---

²⁰ Aplikacja sieci bezpiecznej wymiany informacji (skrót ang. SIENA) jest opracowanym przez Europol narzędziem umożliwiającym szybką, bezpieczną i łatwą w obsłudze komunikację i wymianę operacyjnych i strategicznych informacji kryminalnych oraz danych wywiadowczych.

²¹ Zob. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia decyzji ramowej Rady 2008/977/WSiSW, Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 89.

11. Jak prowadzić wymianę informacji i dowodów zebranych przed utworzeniem zespołu JIT?

W praktyce kwestię tę rozwiązuje się na wiele sposobów: poprzez wymianę wniosków o wzajemną pomoc prawną, poprzez spontaniczną wymianę istniejących dowodów (art. 7 konwencji o wzajemnej pomocy w sprawach karnych z 2000 r.) itp. Aby jednak zachować sprawność działania, w większości przypadków partnerzy od razu ustalają w umowie o JIT, że dowody takie będą podlegały wymianie w ramach tej umowy.

Zob. także sekcja 4 przewodnika.

12. Jakie warunki muszą być spełnione, by dowody zebrane przez zespół JIT były dopuszczalne przed sądami krajowymi?

Oдноśne przepisy przewidują, że zespół prowadzi działania zgodnie z prawem państwa, w którym w danym momencie działa. Przepisy te nie precyzują jednak, czy dowody zebrane przez zespół w tych warunkach są, jako takie, dopuszczalne przed sądami krajowymi państw uczestniczących.

Kwestię tę reguluje prawo krajowe, którego przegląd specjaliści praktycy mogą znaleźć na platformie JIT (*JITs restricted area*). Niemniej w praktyce rzadko kwestionuje się dopuszczalność dowodów zebranych przez JIT: bardzo często elastyczność działania JIT pozwala uprzedzić ewentualne problemy z dopuszczalnością już na etapie zbierania dowodów i znaleźć odpowiednie rozwiązanie. Korzystne w tym zakresie może być powierzenie odpowiedzialności za rozwiązywanie problemów z dopuszczalnością szefowi zespołu lub jednemu z jego członków, co proponuje się we wzorze umowy. Przydatne może też okazać się wsparcie ze strony ekspertów JIT lub Eurojustu.

Zob. także sekcja 4 przewodnika.

13. Jak wyjaśnić zasady ujawniania informacji wynikające z krajowych przepisów członków zespołu JIT?

Jedną z zalet utworzenia JIT w porównaniu do wymiany wniosków o wzajemną pomoc prawną jest możliwość bezpośredniej wymiany informacji między członkami JIT.

Krajowe przepisy mogą się jednak różnić, jeśli chodzi o:

- zakres, w jakim otrzymane informacje mogą (lub muszą) zostać uwzględnione w postępowaniu i stanowić dowód w sądzie; oraz
- zakres, w jakim informacje te mogą (lub muszą) zostać ujawnione stronom zainteresowanym oraz etap postępowania, na jakim ma to nastąpić.

Brak pełnej wiedzy partnerów w ramach JIT na temat wymogów prawnych innych państw uczestniczących może mieć negatywny wpływ na skuteczność postępowania przygotowawczego lub ścigania.

Aby ułatwić działanie JIT, wskazane może być wyjaśnienie już na etapie tworzenia JIT zasad obowiązujących w każdym z państw. Specjaliści praktycy mogą także zapoznać się z informacjami na temat odnośnych przepisów krajowych na platformie JIT (*JITs restricted area*). Często praktyką jest też załączanie podsumowania przepisów krajowych do umowy.

Zob. także sekcja 4 przewodnika.

14. Jak dowody uzyskane w ramach wzajemnej pomocy prawnej przekazywane są członkom zespołu JIT?

Ponieważ JIT może prowadzić działania tylko na terytorium państw, które są stronami umowy, współpraca z innymi państwami polega na wzajemnej pomocy prawnej (druga możliwość to wykorzystanie instrumentu wprowadzającego zasadę wzajemnego uznawania).

W praktyce uzyskane dowody są często interesujące dla wszystkich stron, więc strony JIT zwykle koordynują swoje działania, choć formalnie wniosek składa jedna z nich.

Aby zapewnić możliwość udostępniania uzyskanych dowodów wszystkim stronom JIT, wskazane jest umieszczenie w umowie klauzuli precyzującej, że jeśli zaistnieje potrzeba wysłania wniosku o wzajemną pomoc prawną do państwa, które nie uczestniczy w JIT, państwo to zostanie również poproszone o zgodę na udostępnienie pozostałym stronom JIT dowodów uzyskanych w wyniku rozpatrzenia wniosku.

Zob. także sekcja 4 przewodnika.

15. Czy utworzenie zespołu JIT uniemożliwia korzystanie z innych instrumentów współpracy policyjnej i sądowej?

Zespoły JIT ułatwiają zbieranie i wymianę informacji i dowodów, dzięki czemu zasadniczo niepotrzebne powinno być wzajemne korzystanie przez strony z instrumentów współpracy sądowej, które mają ten sam cel i zakres (szczególnie *wzajemnej pomocy prawnej*).

Jak już natomiast wspomniano, współdziałanie w ramach JIT często wiąże się z korzystaniem z wzajemnej pomocy prawnej we współpracy z państwami spoza JIT. Ponadto utworzenie JIT nie stoi na przeszkodzie stosowaniu instrumentów o innym celu lub zakresie (zwłaszcza wydawaniu osób, np. w ramach europejskiego nakazu aresztowania).

Jeśli chodzi o inne instrumenty współpracy czy wzajemnego uznawania, to prowadzenie równoległych postępowań może *de facto* ograniczyć celowość ich stosowania, gdyż każda strona może wykonać większość czynności, których instrumenty te mogłyby dotyczyć, w ramach postępowania krajowego (np. wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu). Nie ma jednak w tym zakresie ujednoczonych zasad postępowania, a w konkretnej sytuacji może się okazać korzystne sięgnięcie po inne instrumenty, z których żaden nie jest wyraźnie wyłączony ze stosowania w kontekście JIT.

Zob. także podsekcja 3.1.2 przewodnika.

Załącznik II - Wsparcie zespołu JIT przez agencje i organy UE

Unijne instrumenty dotyczące JIT wyraźnie mówią o udziale w pracy tych zespołów agencji i organów UE, a w praktyce przewiduje to dodatek do umowy o JIT.

Zdecydowana większość zespołów JIT faktycznie korzysta ze wsparcia agencji UE. Ponadto różnych form wsparcia, które opisano poniżej, nie uważa się za wyłączne, lecz za uzupełniające się: jak wynika z doświadczeń specjalistów praktyków, postępowanie przygotowawcze zyskuje na podejściu „międzyagencyjnym”, gdzie agencje lub organy UE w skoordynowany sposób wnoszą wkład w prace JIT.

1. Eurojust

1.1 Zadania i mandat

Aby spełniać swoje cele, JIT wymaga odpowiedniej koordynacji postępowań przygotowawczych i ścigania, a ułatwianie tej koordynacji jest właśnie podstawowym zadaniem Eurojustu .

Eurojust jest unijną jednostką współpracy sądowej. Jego kompetencje obejmują, na podobnych zasadach jak mandat Europolu, główne formy przestępczości zorganizowanej, poważne przestępstwa i terroryzm. W przypadku innych przestępstw Eurojust może także pomagać w postępowaniach przygotowawczych i ściganiu na wniosek państwa członkowskiego.

Eurojust może zapewniać wsparcie w postępowaniach prowadzonych przez właściwe organy państw członkowskich. Na wniosek państwa członkowskiego może także pomagać w postępowaniach przygotowawczych i ściganiu dotyczących tego państwa członkowskiego i państwa spoza UE, jeśli zawarta została umowa o współpracy lub jeśli wykazano, że pomoc taka ma zasadnicze znaczenie.

Konkretną rolę w zespołach JIT wyznaczają Eurojustowi dotyczące go przepisy:

- *Otrzymywanie informacji od państwa członkowskiego o utworzeniu JIT (zob. także sekcja 3.4 przewodnika).*
- *Wniosek o utworzenie JIT:* Eurojust, za pośrednictwem przedstawicieli krajowych lub kolegium, może zwracać się do właściwych organów państw członkowskich o utworzenie JIT;
- *Prawo do uczestnictwa:* Przedstawiciele krajowi są uprawnieni do uczestnictwa w zespole JIT, w tym w jego tworzeniu, jeśli chodzi o ich państwa członkowskie;
- *Uczestnictwo Eurojustu a finansowanie JIT:* Przedstawiciele krajowi, ich zastępcy lub asystenci, są zapraszani do uczestnictwa we wszystkich JIT, których działania dotyczą ich państwa członkowskiego i które otrzymują finansowanie unijne.

1.2 Uczestnictwo przedstawicieli krajowych Eurojustu w zespole JIT

Eurojust może wspierać JIT na podstawie swoich ogólnych zadań i celów. Zgodnie z art. 9f decyzji o Eurojuście jego uczestnictwo jest jednak w większości przypadków sformalizowane, aby było jasne, które ramy mają zastosowanie.

Szczegółowe ustalenia dotyczące uczestnictwa przedstawicieli krajowych są w większości przypadków zawarte nie w samej umowie, lecz w osobnym dodatku do niej, gdzie precyzuje się w każdym przypadku, czy działają oni w imieniu Eurojustu, czy jako przedstawiciele właściwych organów krajowych.

Chociaż art. 9f wyraźnie mówi o uczestnictwie przedstawicieli krajowych w JIT utworzonych przez państwa członkowskie UE, nie uniemożliwia im on uczestnictwa w JIT, w których udział biorą państwa spoza UE, jeśli jest to dozwolone w ich prawie krajowym.

1.3 Wsparcie zespołu JIT przez Eurojust

- *Etap tworzenia*

Biura krajowe Eurojustu już od pierwszego kontaktu z organami swojego państwa członkowskiego pomagają potencjalnym stronom JIT w ocenie tego, czy ich sprawa jest odpowiednia do utworzenia JIT.

Często potrzeba utworzenia JIT pojawia się podczas spotkania koordynacyjnego (tzn. spotkania między właściwymi organami krajowymi zorganizowanego i finansowanego przez Eurojust, by stymulować współpracę lub koordynację postępowań przygotowawczych i ścigania oraz osiągnąć odnośne porozumienie). Potrzeba taka może wystąpić:

- ze względu na powiązania między toczącymi się postępowaniami równoległymi lub
- gdy w wyniku rozmów wszczęte zostaną postępowania przygotowawcze w tych państwach członkowskich, w których jeszcze się nie toczyły (w takich przypadkach Eurojust może np. ułatwiać przekazywanie dowodów, które umożliwią właściwym organom wszczęcie postępowania).

Po osiągnięciu porozumienia co do tego, że należy utworzyć JIT, Eurojust może pomóc w zredagowaniu umowy o JIT oraz omówieniu, za pośrednictwem odpowiednich biur krajowych, jej najważniejszych klauzul. Jeśli pierwsze konkretne działania JIT nie zostaną omówione na wcześniejszym etapie, okazją ku temu może być podpisanie umowy o JIT w Eurojuście.

- *Etap operacyjny*

Na etapie operacyjnym Eurojust może służyć konkretną pomocą we wszystkich kwestiach praktycznych i prawnych dotyczących funkcjonowania JIT, takich jak: ujawnianie informacji, dopuszczalność dowodów, udział członków oddelegowanych, koordynacja działań partnerów w ramach JIT itp.

Eurojust może uruchomić swoje centrum koordynacyjne, które ułatwia bieżącą wymianę informacji podczas wspólnych działań oraz rozwiązywanie odnośnych problemów prawnych i praktycznych.

W ramach wsparcia operacyjnego Eurojust zapewnia finansowanie działań JIT, w tym zwrot kosztów:

- transportu i zakwaterowania (posiedzenia operacyjne, udział w czynnościach w ramach postępowania przygotowawczego poza państwem pochodzenia);
- tłumaczeń ustnych i pisemnych; oraz
- transportu dowodów lub zajętych przedmiotów.

Eurojust wypożycza także zespołom JIT laptopy z bezpiecznymi połączeniami, zabezpieczone telefony komórkowe (pokrywa również koszty połączeń), przenośne skanery i drukarki.

Więcej informacji można znaleźć w [przewodniku finansowania JIT](#) opublikowanym na stronie Eurojustu.

- *Zakończenie pracy JIT i dalsze działania*

Jeśli nie przewidziano tego na wcześniejszym etapie, Eurojust może także udzielić pomocy w uregulowaniu kwestii jurysdykcji i w związanych z tym czynnościach. Może ułatwić on dokonanie oceny pracy JIT, udostępniając pomieszczenia do organizacji spotkania oceniającego i oferując pomoc w jego przeprowadzeniu lub też zapewniając sprzęt do telekonferencji. Środki finansowe dla JIT mogą zostać przeznaczone również na pokrycie kosztów spotkań oceniających w zaangażowanych państwach.

2. Europol

2.1. Zadania i struktura Europolu

Kompetencjom Europolu podlegają: przestępczość zorganizowana, terroryzm i inne formy poważnej przestępczości, które dotyczą co najmniej dwóch państw członkowskich tak, że skala, znaczenie i skutki tych przestępstw wymagają od państw członkowskich wspólnych działań.

Europol wspiera organy ścigania w państwach członkowskich dzięki swym wyjątkowym zdolnościom informacyjno-analitycznym oraz specjalistycznej wiedzy ponad 700 pracowników, pozwalającej wykryć i śledzić najniebezpieczniejsze sieci przestępcze i terrorystyczne w Unii Europejskiej i dotrzeć do nich.

Państwa członkowskie i partnerzy Europolu spoza UE oddelegowali do jego siedziby ok. 150 oficerów łącznikowych. Gwarantują oni szybką i skuteczną współpracę opartą na kontakcie osobistym i wzajemnym zaufaniu. Aktywnie współpracują z pracownikami Europolu, wspierają ich w prowadzeniu prac analitycznych i ułatwiają wymianę informacji strategicznych i operacyjnych.

Oficerowie łącznikowi uczestniczą w posiedzeniach operacyjnych oraz koordynują, tudzież organizują przesyłki niejawnie nadzorowane i obserwację transgraniczną w systemie całodobowych dyżurów przez siedem dni w tygodniu. Pełnią oni także funkcję doradców i utrzymują kontakt ze swoimi ekspertami krajowymi, pomagając w tworzeniu zespołów JIT.

Aby ułatwić współpracę, od 2010 r. Europol finansuje koszty uczestnictwa ekspertów z właściwych organów państw członkowskich i państw trzecich w swoich posiedzeniach operacyjnych, podczas których omawiana może być m.in.. zasadność utworzenia JIT w sprawie międzynarodowej.

2.2. Podstawa prawna uczestnictwa Europolu w zespole JIT

Pracownicy Europolu mogą uczestniczyć w pracach JIT, udzielając wsparcia. Mogą, w granicach określonych przepisami państwa członkowskiego, w którym działa dany JIT, i zgodnie z porozumieniem, wspierać wszystkie działania i prowadzić wymianę informacji ze wszystkimi członkami JIT. Nie biorą oni natomiast udziału w stosowaniu środków przymusu.

2.3. Wsparcie operacyjne Europolu dla zespołu JIT

Europol wnosi wartościowe wsparcie nie tylko na etapie przygotowywania pracy JIT, lecz także na wszystkich pozostałych etapach.

- *Etap tworzenia*

Zdolności Europolu są szczególnie adekwatne do oceny sprawy, gdyż bazy Europolu można przeszukać pod kątem danych wywiadowczych i innych informacji o potencjalnej sprawie dla JIT, co może pomóc odnaleźć kolejne powiązania i umożliwić analitykom Europolu nakreślenie pełnego obrazu sprawy, a nie tylko widzianego z perspektywy poszczególnych państw.

Europol ma zatem doskonałe warunki, by:

- nakreślić ponadnarodowy obraz sytuacji (dzięki wymianie i analizie informacji)
- określić odpowiedni rodzaj wsparcia (by uzupełnić obraz wywiadowczy dzięki specjalistycznym umiejętnościom i wiedzy)
- wnieść wkład w redagowanie umowy o JIT, porozumienia i planu działania operacyjnego oraz pośredniczyć w rozmowach na temat taktycznego i technicznego sposobu prowadzenia postępowania przygotowawczego.

- *Etap operacyjny*

Ze względu na to, że Europol korzysta z różnych systemów zbierania i przetwarzania danych, a także posiada sieć oficerów łącznikowych z państw członkowskich i wszystkich państw trzecich i organizacji, z którymi podpisał umowę o współpracy, dysponuje on środkami umożliwiającymi:

- szybki dostęp do istotnych informacji w państwach, w których nie prowadzi działań JIT
- ułatwianie wymiany informacji między uczestnikami / zaangażowanymi stronami poprzez specjalną zabezpieczoną sieć (SIENA)
- wsparcie logistyczne, analityczne i kryminalistyczne.

Podczas fazy operacyjnej Europol jest w stanie pomóc w rozwiązywaniu wszelkich praktycznych i koordynacyjnych problemów funkcjonowania JIT i wymiany informacji wewnątrz zespołu.

Na tym etapie Europol często oferuje możliwość skorzystania z jego zabezpieczonego centrum operacyjnego, które znajduje się w jego siedzibie i umożliwia szybką, bieżącą koordynację działań wszystkich zaangażowanych podmiotów, a także bezpośrednie wsparcie JIT na miejscu dzięki różnym środkom technicznym.

Do Europolu można zwrócić się o przysłanie analityków i specjalistów w celu wsparcia toczących się postępowań przygotowawczych i operacji prowadzonych w państwach członkowskich i państwach trzecich, w tym także o zewnętrzny dostęp do zabezpieczonej sieci Europolu spoza jego własnych pomieszczeń (mobilne biuro, zestaw narzędzi kryminalistycznych itp.).

Najczęściej dostarczane przez Europol analizy to analizy krzyżowe danych, analizy operacyjne i analizy techniczne.

- *Zakończenie pracy JIT i dalsze działania*

Po zakończeniu międzynarodowego postępowania przygotowawczego lub pracy JIT Europol udostępnia swoje pomieszczenia, by pomóc w ocenie, wymianie najlepszych wzorców i opracowaniu wykazu doświadczeń i wniosków na przyszłość.

Działania zaangażowanych państw członkowskich podczas posiedzenia operacyjnego również mogą być finansowane, zwłaszcza w celu wspierania nowych postępowań przygotowawczych rozpoczętych w wyniku pracy JIT.

3. OLAF

3.1. Zadania i mandat

Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) ma trzy zadania:

- chroni interesy finansowe Unii Europejskiej, prowadząc dochodzenia w sprawach dotyczących nadużyć finansowych, korupcji i innej nielegalnej działalności;
- wykrywa i prowadzi dochodzenia w poważnych sprawach związanych z wypełnianiem obowiązków służbowych przez członków i pracowników instytucji, organów i jednostek organizacyjnych UE, które mogą prowadzić do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego lub karnego oraz
- wspiera instytucje organy i jednostki organizacyjne UE, w szczególności Komisję Europejską, w opracowywaniu i wdrażaniu przepisów i strategii służących zwalczaniu nadużyć finansowych.

OLAF posiada autonomię budżetową i administracyjną, która ma mu zapewniać niezależność w działaniu.

Otrzymuje on coraz więcej informacji z różnorodnych źródeł o domniemanych nadużyciach i nieprawidłowościach. W większości przypadków informacje te uzyskiwane są podczas kontroli prowadzonych przez osoby odpowiedzialne za zarządzanie funduszami UE w instytucjach, organach i jednostkach organizacyjnych UE lub w państwach członkowskich.

Zgłoszenie przekazane OLAF-owi podlega wstępnej ocenie, by ustalić, czy sprawa wchodzi w zakres jego kompetencji i czy spełnia warunki niezbędne do wszczęcia dochodzenia.

Dochodzenia OLAF-u w sprawach o nadużycia finansowe mogą należeć do jednej z trzech kategorii:

Dochodzenia wewnętrzne: Dochodzenia wewnętrzne to dochodzenia administracyjne prowadzone w instytucjach i organach UE w celu wykrycia nadużyć finansowych, korupcji i innej nielegalnej działalności na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej, w tym w poważnych sprawach związanych z wypełnianiem obowiązków służbowych.

Dochodzenia zewnętrzne: Dochodzenia zewnętrzne to dochodzenia administracyjne prowadzone poza instytucjami i organami UE w celu wykrycia nadużyć finansowych i innej nielegalnej działalności osób fizycznych lub prawnych.

Działania koordynacyjne: OLAF pomaga w dochodzeniach prowadzonych przez właściwe organy krajowe lub inne unijne komórki, ułatwiając pozyskiwanie i wymianę informacji i kontaktów.

3.2. Podstawa prawna uczestnictwa OLAF-u w zespole JIT

Pracownicy OLAF-u mogą uczestniczyć w pracach zespołów JIT utworzonych w dziedzinie mieszczącej się w kompetencjach tego urzędu. Pełnią oni rolę wspierającą. Pracownicy OLAF-u mogą pomagać we wszystkich działaniach i prowadzić wymianę informacji ze wszystkimi członkami JIT w granicach przewidzianych przepisami dotyczącymi OLAF-u²².

Uczestnictwo OLAF-u w JIT reguluje się w porozumieniu podpisywanym przez dyrektora generalnego OLAF-u oraz właściwe organy państw członkowskich uczestniczących w JIT. Porozumienie to podpisuje się jako załącznik do umowy o JIT.

Pracownicy OLAF-u, którzy uczestniczą w pracach JIT, mogą pomagać w zbieraniu dowodów i służyć specjalistyczną wiedzą członkom zespołu zgodnie z przepisami dotyczącymi OLAF-u oraz prawem państwa, w którym zespół prowadzi działania.

OLAF może służyć wszelką pomocą i wiedzą, jakie są niezbędne do osiągnięcia celów JIT, zgodnie ze wskazówkami szefa(-ów) zespołu. Pomoc taka może polegać m.in. na wsparciu administracyjnym, dokumentacyjnym, logistycznym, strategicznym, technicznym i kryminalistycznym, na dzieleniu się specjalistyczną wiedzą taktyczną i operacyjną oraz doradzaniu członkom JIT, zgodnie z potrzebami określanymi przez szefa(-ów) zespołu.

Pracownicy OLAF-u nie mogą stosować środków przymusu. Pracownicy OLAF-u uczestniczący w JIT mogą jednak pod kierownictwem szefa zespołu być obecnymi podczas działań operacyjnych, aby na miejscu doradzać i pomagać członkom zespołu stosującym środki przymusu, o ile nie ma ku temu ograniczeń prawnych w państwie członkowskim, w którym działa zespół.

---

²² Są to następujące akty (dalej zwane „przepisami dotyczącymi OLAF-u”): decyzja Komisji 1999/352/WE, EWWiS, Euratom z dnia 28 kwietnia 1999 r. ustanawiająca Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), ostatnio zmieniona decyzją Komisji (UE) 2015/512 z dnia 25 marca 2015 r. i uzupełniona rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczącym dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich.

Państwo członkowskie, w którym prowadzone są czynności w ramach postępowania przygotowawczego, odpowiada za zapewnienie urządzeń technicznych (pomieszczeń biurowych, zakwaterowania, środków telekomunikacji itp.) koniecznych do wykonania zadań i pokrywa związane z tym koszty. Państwo to zapewnia również sprzęt biurowy, środki łączności i inne urządzenia techniczne konieczne do wymiany (zaszyfrowanych) danych. Koszty ponosi wspomniane państwo członkowskie.

OLAF pokrywa koszty wynikające z uczestnictwa pracowników OLAF-u w pracach JIT.

3.3. Wspieranie zespołu JIT przez OLAF

- *Etap operacyjny*

Pracownicy OLAF-u mogą uczestniczyć w JIT w ramach wewnętrznych lub zewnętrznych dochodzeń administracyjnych tego urzędu, pełniąc przy tym rolę wspierającą.

Dochodzenia wewnętrzne

OLAF prowadzi dochodzenia administracyjne w instytucjach organach i jednostkach organizacyjnych, zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu dotyczącym OLAF-u (UE, Euratom) nr 883/2013 oraz w decyzjach przyjmowanych przez wspomniane instytucje, organy i jednostki organizacyjne UE. Pracownicy OLAF-u mają prawo przeprowadzać inspekcje pomieszczeń i mają dostęp do wszelkich istotnych informacji, w tym zawartych w bazach danych prowadzonych przez te instytucje, organy i jednostki organizacyjne. Ponadto mogą kopiować istotne dokumenty i prowadzić cyfrową analizę kryminalistyczną.

Dochodzenia zewnętrzne

Aby chronić finansowe interesy Unii Europejskiej OLAF wykonuje uprawnienia powierzone mu na mocy rozporządzenia (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzenia (Euratom, WE) nr 2185/96 w celu przeprowadzania kontroli na miejscu i inspekcji w państwach członkowskich oraz – zgodnie z obowiązującymi umowami o współpracy i wzajemnej pomocy oraz innymi obowiązującymi instrumentami prawnymi – w państwach trzecich i w pomieszczeniach organizacji międzynarodowych. Zainteresowane państwa członkowskie zapewniają, aby pracownicy OLAF-u mieli – zgodnie z rozporządzeniem nr 2185/96 – dostęp do wszystkich informacji i dokumentów dotyczących sprawy będącej przedmiotem dochodzenia, które są niezbędne do skutecznego i efektywnego przeprowadzenia kontroli na miejscu i inspekcji, na takich samych warunkach, na jakich dostęp ten przysługuje właściwym organom tego państwa członkowskiego, oraz zgodnie z prawem krajowym. OLAF może prowadzić dochodzenia w państwach trzecich, jeśli w państwach członkowskich brak jest dowodów niezbędnych do stwierdzenia, że doszło do nadużycia finansowego, korupcji lub innej nielegalnej działalności. Wyjazdy służbowe do państw trzecich powinny odbywać się za zgodą właściwych organów w tych państwach i we współpracy z nimi. Mogą one dotyczyć nadużyć finansowych, korupcji lub innej nielegalnej działalności w następujących obszarach:

przepisy celne,
tradycyjne zasoby własne,
wydatkowanie środków finansowych UE,
wydatkowanie środków finansowych UE przez organizacje międzynarodowe lub instytucje finansowe
lub wydatkowanie środków finansowych, którymi zarządza instytucja, organ lub jednostka
organizacyjna UE.

Jako koordynator walki z nadużyciami finansowymi na szczeblu UE, OLAF prowadzi –poprzez sieć jednostek koordynujących zwalczanie nadużyć finansowych (AFCOS) – ścisłą współpracę ze swoimi odpowiednikami, w tym z policją, organami celnymi i sądowymi, zarówno w Unii Europejskiej, jak i poza jej granicami, by zapewnić szybką wymianę informacji i sprawną kontynuację działań.

Ponadto OLAF może zapewniać specjalistyczną wiedzę w dziedzinie objętej dochodzeniem oraz na temat przepisów ustawowych i wykonawczych mających zastosowanie w państwach członkowskich.

- *Zakończenie pracy JIT i dalsze działania*

Po zakończeniu wszystkich czynności dochodzeniowych sporządzany jest raport końcowy, w którym powinny się znaleźć wszystkie ustalenia i wnioski, do których doprowadziły dochodzenie i koordynacja. W raporcie tym należy również przedstawić działania, które podjęto w celu zapewnienia gwarancji procesowych (w tym ochrony danych) oraz praw osób, których dotyczyło dochodzenie, a także zawrzeć wszystkie wypowiedzi tych osób na temat związanych z nimi faktów.

Wraz z raportem przekazuje się zalecenia dyrektora generalnego dotyczące ewentualnej konieczności podjęcia działań. W zaleceniach tych wskazuje się w stosownych przypadkach działania dyscyplinarne, administracyjne, finansowe lub sądowe, które powinny zostać podjęte przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne UE oraz właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich, a także podaje się szacunkowe kwoty, jakie należy odzyskać, oraz wstępną kwalifikację prawną ustalonych faktów.

Sporządzając takie raporty i zalecenia, prowadzący dochodzenie pracownicy OLAF-u uwzględniają przepisy zainteresowanego państwa członkowskiego. Raporty sporządzone na tej podstawie stanowią dopuszczalny dowód w postępowaniu administracyjnym lub sądowym państwa członkowskiego, w którym istnieje potrzeba ich wykorzystania, w taki sam sposób i na takich samych warunkach co raporty urzędowe sporządzane przez krajowych kontrolerów administracyjnych. Podlegają one tym samym przepisom dotyczącym oceny co raporty urzędowe sporządzane przez krajowych kontrolerów administracyjnych i mają taką samą wartość dowodową jak te raporty.

Załącznik III - Wzór umowy o powołaniu wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego ([Dz.U C 18 z 19.1.2017, s. 1-9](#))

Zgodnie z:

[Proszę podać mające zastosowanie podstawy prawne, które można, między innymi, znaleźć w następujących aktach:

- *art. 13 Konwencji z dnia 29 maja 2000 r. o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej*¹,
- *decyzją ramową Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych*²,
- *art. 1 Porozumienia z dnia 29 grudnia 2003 r. między Unią Europejską a Republiką Islandii oraz Królestwem Norwegii w sprawie stosowania niektórych postanowień Konwencji z dnia 29 maja 2000 r. o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej oraz protokołu z 2001 r. do konwencji*³,
- *art. 5 Umowy w sprawie wzajemnej pomocy prawnej między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi*⁴,
- *art. 20 Drugiego protokołu dodatkowego do Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z 20 kwietnia 1959 r.*⁵,
- *art. 9 ust. 1 lit. c) Konwencji Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi (1988 r.)*⁶,
- *art. 19 Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej (2000 r.)*⁷,
- *art. 49 Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji (2003 r.)*⁸,
- *art. 27 Konwencji o współpracy policyjnej w Europie Południowo-Wschodniej (2006 r.)*⁹.

---

¹ Dz.U. C 197 z 12.7.2000, s. 3.

² Dz.U. L 162 z 20.6.2002, s. 1.

³ Dz.U. L 26 z 29.1.2004, s. 3.

⁴ Dz.U. 181 z 19.7.2003, s. 34.

⁵ ETS nr 182.

⁶ Zbiór traktatów ONZ, tom 1582, s. 95;

⁷ Zbiór traktatów ONZ, tom 2225, s. 209, dok. A/RES/55/25.

⁸ Zbiór traktatów ONZ, tom 2349, s. 41; Dok. A/58/422.

⁹ Rejestracja w Sekretariacie ONZ: Albania, 3 czerwca 2009 r., nr 46240.

1. Strony umowy

Następujące strony zawarły umowę o powołaniu wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego (zwanego dalej „zespołem JIT”):

1.[Nazwa pierwszej właściwej agencji/pierwszego właściwego organu państwa członkowskiego jako strony umowy]

oraz

2.[Nazwa drugiej właściwej agencji/drugiego właściwego organu państwa członkowskiego jako strony umowy]

Strony niniejszej umowy mogą zdecydować – za obopólną zgodą – o zaproszeniu agencji lub organów innych państw członkowskich do przystąpienia do tej umowy.

2. Cel zespołu JIT

Niniejsza umowa dotyczy powołania zespołu JIT w następującym celu:

[Proszę zamieścić opis konkretnego celu zespołu JIT.

Opis ten powinien przedstawiać okoliczności przestępstwa lub przestępstw, których dotyczy dochodzenie/śledztwo prowadzone w państwach uczestniczących (data, miejsce i rodzaj przestępstwa), oraz, w stosownych przypadkach, zawierać odniesienie do bieżących postępowań krajowych. Odniesienia do danych osobowych związanych ze sprawą należy ograniczyć do minimum.

W tej sekcji należy również krótko opisać cele zespołu JIT (w tym np. gromadzenie dowodów, skoordynowane zatrzymanie podejrzanych, zamrożenie aktywów itp.). W tym kontekście strony powinny rozważyć, czy za jeden z celów zespołu JIT uznaje się wszczęcie i zakończenie dochodzenia finansowego¹⁰.]

---

¹⁰ Strony powinny powołać się tutaj na konkluzje Rady i plan działania w sprawie dalszych perspektyw w zakresie dochodzeń finansowych (dokument Rady 10125/16 + COR1).

3. Okres objęty umową

Strony uzgadniają, że zespół JIT będzie działać przez **[proszę określić czas działania]**, licząc od dnia wejścia w życie niniejszej umowy.

Niniejsza umowa wchodzi w życie, gdy podpis na niej złoży ostatnia strona niniejszej umowy. Przedmiotowy okres może zostać przedłużony za obopólną zgodą.

4. Państwa, w których będzie działać zespół JIT

Zespół JIT będzie działać w państwach będących stronami niniejszej umowy.

Zespół wykonuje swoje zadania zgodnie z prawem państwa, w którym w danym momencie działa.

5. Szef(owie) zespołu JIT

Szefami zespołu są przedstawiciele uczestniczących w śledztwach/dochodzeniach właściwych organów z państw członkowskich, w których w danym momencie działa zespół; pod ich kierownictwem członkowie zespołu JIT wykonują swoje zadania.

Strony wyznaczyły następujące osoby do pełnienia roli szefów zespołu JIT:

Imię i nazwisko	Stanowisko/Stopień	Organ/Agencja	Państwo

Jeśli którakolwiek z wyżej wymienionych osób nie może pełnić swoich obowiązków, niezwłocznie wyznacza się zastępcę. Pisemne powiadomienie o takim zastępstwie przesyła się do wszystkich zainteresowanych stron i załącza do niniejszej umowy.

6. Członkowie zespołu JIT

Oprócz danych osób, o których mowa w pkt 5, strony podają także dane członków zespołu JIT i zamieszczają je w wykazie w specjalnym załączniku do niniejszej umowy¹¹.

Jeśli którykolwiek z członków zespołu JIT nie może pełnić swoich obowiązków, niezwłocznie wyznacza się zastępcę w pisemnym powiadomieniu wysyłanym przez właściwego szefa zespołu JIT.

7. Uczestnicy zespołu JIT

Strony zespołu JIT zgadzają się na uczestnictwo **[proszę podać nazwę np. Eurojust, Europol, OLAF...]** w zespole JIT. Konkretnie ustalenia dotyczące uczestnictwa **[proszę podać nazwę]** mają zostać przedstawione w odpowiednim dodatku do niniejszej umowy.

¹¹ W razie potrzeby członkami zespołu JIT mogą być krajowi eksperci ds. odzyskiwania mienia.

8. Gromadzenie informacji i dowodów

Szefowie zespołu JIT mogą uzgodnić specjalne procedury gromadzenia przez zespół informacji i dowodów w państwach, w których prowadzi on działalność.

Strony powierzają szefom zespołu JIT rolę doradcy w uzyskiwaniu dowodów.

9. Dostęp do informacji i dowodów

Szefowie zespołu JIT określają procesy i procedury, które należy przeprowadzać w odniesieniu do wzajemnej wymiany informacji i dowodów uzyskanych w toku działań zespołu JIT w każdym państwie członkowskim.

[Dodatkowo, strony mogą uzgodnić klauzulę zawierającą bardziej szczegółowe zasady dostępu do informacji i dowodów, ich przetwarzania i wykorzystywania. Taka klauzula może być zwłaszcza uznana za potrzebną, gdy podstawą prawną działalności zespołu JIT nie jest ani konwencja UE, ani decyzja ramowa (które już zawierają szczegółowe przepisy na ten temat – zob. art. 13 ust. 10 konwencji).]

10. Wymiana informacji i dowodów uzyskanych przed powołaniem zespołu JIT

Informacje lub dowody, które są dostępne już w momencie wejścia w życie niniejszej umowy i które mają związek z dochodzeniem/śledztwem opisanym w niniejszej umowie, mogą podlegać wymianie między stronami w ramach niniejszej umowy.

11. Informacje i dowody uzyskane od państw nieuczestniczących w zespole JIT

Jeśli zaistnieje potrzeba przesłania wniosku o wzajemną pomoc prawną do państwa, które nie uczestniczy w zespole JIT, państwo wnoszące o pomoc może zwrócić się do państwa rozpatrującego wniosek, aby wydało zgodę na udostępnienie pozostałym uczestnikom zespołu JIT informacji lub dowodów uzyskanych w wyniku pozytywnego rozpatrzenia wniosku o pomoc prawną.

12. Konkretnie ustalenia dotyczące oddelegowanych członków

[W stosownych przypadkach strony mogą, na podstawie niniejszej klauzuli, uzgodnić konkretne warunki zezwalające oddelegowanym członkom na:

- prowadzenie dochodzeń/śledztw – w tym zwłaszcza stosowanie środków przymusu – w państwie, w którym zespół JIT prowadzi działania (w stosownych przypadkach można zacytować w tym miejscu przepisy krajowe lub załączyć je do niniejszej umowy),*
- wnoszenie o podjęcie środków w państwie oddelegowani,*
- wymianę informacji pozyskanych przez zespół,*
- posiadanie broni i posługiwanie się nią.]*

13. Zmiany do umowy

Niniejsza umowa może zostać zmieniona za obopólną zgodą stron. O ile niniejsza umowa nie przewiduje inaczej, zmiany do niej mogą zostać wprowadzone w dowolnej formie pisemnej uzgodnionej przez strony¹².

14. Konsultacja i koordynacja

Strony zagwarantują, że będą się wzajemnie konsultować za każdym razem, gdy zaistnieje potrzeba koordynacji działań zespołu na przykład w zakresie:

- przeglądu osiągniętych postępów i wyników pracy zespołu,
- terminów i metod interwencji przeprowadzanych przez śledczych,
- najlepszego sposobu wszczęcia ewentualnych postępowań sądowych, wyboru odpowiedniego miejsca przeprowadzenia procesu oraz konfiskaty.

15. Komunikowanie się z mediami

Jeśli taką komunikację przewidziano, jej terminy i treść uzgadniają strony umowy o JIT, a ustaleń tych przestrzegają uczestnicy.

16. Ocena

Strony mogą rozważyć przeprowadzenie oceny wyników zespołu JIT, zastosowanych najlepszych praktyk i wyciągniętych wniosków. W celu przeprowadzenia takiej oceny można zwołać specjalne posiedzenie.

[W tym kontekście strony mogą wykorzystać specjalny [formularz oceny zespołu JIT](#) przygotowany przez unijną sieć ekspertów JIT. Istnieje możliwość zwrócenia się do UE o finansowe wsparcie organizacji posiedzenia oceniającego.]

17. Konkretnie ustalenia

[Proszę uzupełnić w razie potrzeby. W poniższych podrozdziałach przedstawiono elementy, które mogą wymagać szczegółowego opisanie.]

17.1. Zasady ujawniania

[Strony mogą sprecyzować w tym miejscu mające zastosowanie przepisy krajowe dotyczące komunikowania się z obroną oskarżonego lub załączyć kopie lub streszczenia takich przepisów.]

---

¹² Przykłady sformułowań przedstawiono w dodatkach 2 i 3.

17.2. Ustalenia dotyczące zarządzania mieniem/odzyskiwania mienia

17.3. Odpowiedzialność

[Strony mogą zechcieć uregulować ten aspekt, zwłaszcza gdy podstawą prawną działalności zespołu nie jest ani konwencja UE, ani decyzja ramowa (które już zawierają szczegółowe przepisy na ten temat – zob. art. 15 i 16 konwencji).]

18. Ustalenia organizacyjne

[Proszę uzupełnić w razie potrzeby. W poniższych podrozdziałach przedstawiono elementy, które mogą wymagać szczegółowego opisanie.]

18.1. Zasoby (pomieszczenia biurowe, pojazdy, inne wyposażenie techniczne)

18.2. Koszty/wydatki/ubezpieczenie

18.3. Wsparcie finansowe dla zespołów JIT

[W tej klauzuli strony mogą zawrzeć konkretne ustalenia w zakresie ról i obowiązków w zespole odnośnie do składania wniosków do UE o wsparcie finansowe.]

18.4. Język komunikacji

Sporządzono w [miejsce podpisania], [data]

[Podpisy wszystkich stron]

Dodatek I

DO WZORU UMOWY O POWOŁANIU WSPÓLNEGO ZESPOŁU DOCHODZENIOWO-ŚLED CZEGO

Osoby uczestniczące w zespole JIT

Porozumienie z Europolem/Eurojustem/Komisją (OLAF), organami właściwymi na mocy przepisów przyjętych w ramach Traktatów oraz z innymi organami międzynarodowymi.

1. Osoby uczestniczące w zespole JIT

W zespole JIT będą uczestniczyć następujące osoby:

Imię i nazwisko	Stanowisko/Stopień	Organizacja

[Proszę podać nazwę państwa członkowskiego] postanowił/a/y/o, że reprezentujący go/ją/je/przedstawiciel krajowy Eurojustu będzie uczestniczyć we wspólnym zespole dochodzeniowo-śledczym w imieniu Eurojustu/jako właściwy organ krajowy¹.

Jeśli którakolwiek z wyżej wymienionych osób nie może pełnić swoich obowiązków, wyznacza się zastępcę. Pisemne powiadomienie o takim zastępstwie przesyła się do wszystkich zainteresowanych stron i załącza do niniejszej umowy.

2. Konkretne ustalenia

Uczestnictwo wyżej wymienionych osób będzie podlegało następującym zasadom i będzie służyć wyłącznie następującym celom:

2.1. Pierwszy uczestnik zespołu objętego umową

- 2.1.1. Cel uczestnictwa
- 2.1.2. Nadane uprawnienia (jeśli dotyczy)
- 2.1.3. Postanowienia dotyczące kosztów
- 2.1.4. Cel i zakres uczestnictwa

2.2. Drugi uczestnik zespołu objętego umową (jeśli dotyczy)

- 2.2.1.

¹ Niepotrzebne skreślić.

3. Warunki uczestnictwa personelu Europolu

- 3.1. Personel Europolu uczestniczący w zespole JIT pomaga wszystkim członkom zespołu i świadczy pełen zakres usług wspierających Europolu na rzecz wspólnego dochodzenia/śledztwa zgodnie z rozporządzeniem w sprawie Europolu. Personel ten nie może stosować środków przymusu. Personel Europolu uczestniczący w zespole JIT może jednak, na polecenie i pod kierownictwem szefa (szefów) tego zespołu, być obecny podczas działań operacyjnych zespołu, aby na miejscu doradzać i pomagać jego członkom stosującym środki przymusu, o ile w miejscu działań operacyjnych nie obowiązują żadne krajowe ograniczenia prawne.
- 3.2. Artykuł 11 lit. a) Protokołu w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej nie ma zastosowania do personelu Europolu podczas jego uczestnictwa w działaniach zespołu JIT². Jeżeli chodzi o przestępstwa popełnione przez personel Europolu lub przeciwko niemu, podczas działań operacyjnych zespołu JIT personel Europolu podlega prawu krajowemu państwa członkowskiego, w którym prowadzone są działania operacyjne, mającemu zastosowanie do osób o porównywalnych funkcjach.
- 3.3. Personel Europolu może bezpośrednio współpracować z członkami zespołu JIT i dostarczać wszystkim jego członkom wszelkie niezbędne informacje zgodnie z rozporządzeniem w sprawie Europolu.

---

² Protokół w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana)
([Dz.U. C 326 z 26.10.2012, s. 266.](#))

Dodatek II

DO WZORU UMOWY O POWOŁANIU WSPÓLNEGO ZESPOŁU DOCHODZENIOWO-ŚLEDZCEGO

Umowa o przedłużeniu działania wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego

Strony uzgodniły przedłużenie działania wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego (zwanego dalej zespołem „JIT”), powołanego na mocy umowy z **[wprowadzić datę]** sporządzonej w **[wprowadzić miejsce podpisania]**, której kopia jest załączona do niniejszej umowy.

Strony uważają, że działanie zespołu JIT należy przedłużyć poza okres, na który zespół został powołany **[wprowadzić datę zakończenia okresu]**, jako że jego cel określony w art. **[wprowadzić artykuł dotyczący celu zespołu JIT]** nie został jeszcze osiągnięty.

Okoliczności wymagające przedłużenia działania zespołu JIT zostały dokładnie przeanalizowane przez wszystkie strony. Przedłużenie działania zespołu JIT uważa się za konieczne do osiągnięcia celu, w którym ten zespół JIT został powołany.

Zespół JIT będzie zatem nadal działał przez dodatkowy okres **[określić czas działania]**, licząc od wejścia w życie niniejszej umowy. Powyższy okres może ulec dalszemu przedłużeniu za obopólną zgodą stron.

Data/podpis

Dodatek III

DO WZORU UMOWY O POWOŁANIU WSPÓLNEGO ZESPOŁU DOCHODZENIOWO-ŚLED CZEGO

Strony uzgodniły, że zmieniają pisemną umowę o powołaniu wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego (zwanego dalej „zespołem JIT”) z dnia [wprowadzić datę], sporządzoną w [wprowadzić miejsce], której kopia jest załączona do niniejszej umowy.

Sygnatariusze uzgodnili, że wprowadza się zmiany do następujących artykułów:

1. (Zmiana ...)
2. (Zmiana ...)

Okoliczności wymagające zmiany umowy o zespole JIT zostały dokładnie przeanalizowane przez wszystkie strony. Zmianę(-y) do umowy o zespole JIT uważa się za konieczną(-e), by osiągnąć cel, w którym ten zespół został powołany.

Data/podpis

Załącznik IV - Lista kontrolna do celów planowania i koordynacji działań operacyjnych

1. Zagadnienia ogólne

Jeśli w umowie o JIT nie dokonano praktycznych ustaleń usprawniających działanie JIT, partnerzy mogą dokonać ich później. Ustalenia te mogą dotyczyć m.in.:

celów postępowania (zarówno krótko- jak i średnioterminowych);

wymiany informacji i dowodów: kanałów i częstotliwości komunikacji, np. wykorzystywania sieci SIENA, którą udostępnia Europol, do bezpiecznego przekazywania informacji osobowych lub szczególnie chronionych, lub bezpiecznej poczty elektronicznej – za pośrednictwem sprzętu Eurojustu;

koordynacji czynności w ramach postępowania przygotowawczego: częstotliwości i formy spotkań operacyjnych (osobiście lub za pomocą technologii wizualnych);

roli członków oddelegowanych: momentu rozpoczęcia i czasu trwania ich pracy; ewentualnych zadań w państwie operacji;

kwestii administracyjnych i logistycznych: języka roboczego, sprzętu (pomieszczeń biurowych, pojazdów, sprzętu informatycznego, itp.), zasobów, personelu;

kryteriów ujawniania danych i dopuszczalności dowodów: wyjaśnienia zasad obowiązujących w każdym z państw i określenie szczególnych wymogów, które mogą mieć znaczenie dla działania JIT;

wsparcia finansowego: podziału ról i odpowiedzialności w odniesieniu do składania wniosków o finansowanie i zwrot kosztów;

strategii w zakresie ścigania: uzgodnień dotyczących jurysdykcji, w tym ewentualnego przekazania postępowania.

2. Ustalenia zależne od rodzaju przestępstwa

Partnerzy w ramach JIT mogą także rozważyć dokonanie dodatkowych ustaleń w przypadku następujących przestępstw:

handel ludźmi – specjalne ustalenia w zakresie wspierania ofiar;

handel narkotykami – ustalenia w zakresie postępowania z próbkami i ekspertyz kryminalistycznych, w tym pokrywania kosztów;

fałszowanie euro – ustalenia w zakresie współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym i bankami krajowymi oraz utworzoną przez Europol grupą ds. fałszowania pieniędzy;

pranie pieniędzy i odzyskiwanie mienia – ustalenia w zakresie koordynacji działań i współpracy z państwami trzecimi; konkretne ustalenia dotyczące finansowego wymiaru postępowań, ustalenia w zakresie wykrywania, zajmowania, konfiskaty mienia, zarządzania nim i jego podziału między partnerów w ramach JIT (oraz w odpowiednich przypadkach z państwami spoza JIT), w tym w zakresie pilnych działań zapobiegających wyzbywaniu się mienia, a także wykorzystania istniejących sieci (takich jak CARIN i inne regionalne sieci odzyskiwania mienia);

podrabianie – ustalenia dotyczące zasad udziału stron prywatnych, rozpoczęcia i koordynowania postępowań finansowych;

przestępstwa przeciwko mieniu – ustalenia w zakresie przechowywania zajętych przedmiotów, w tym podziału kosztów z tym związanych;

cyberprzestępczość – ustalenia dotyczące zasad udziału stron prywatnych i państw spoza UE.

Jeśli pojawi się potrzeba wyjaśnienia określonych aspektów różnych rodzajów przestępstw, można zwracać się o pomoc do ekspertów i analityków Europolu oraz do biur krajowych Eurojustu; rozwiązania można uzgodnić podczas posiedzeń operacyjnych lub koordynacyjnych (zob. załącznik II powyżej).